

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kül-
dendőek.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasáboz petit sor
10 kr., többzetűri hirté-
ténél olcsóbb. Nyiltér
sora 25 kr. Belyegdíj min-
den hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Közvetek nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelenik minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Kivételes rendszabályok.

ötét pontok bukkanak fel itt-ott társadalmunkban, s a békét és csendet megzavarni akaró fuvalmak hatolnak azon körösztül. Ez nem tagadható. A politikai s társadalmi konszolidációt nem kevésbé akadályozzák ezek, amint gátat vetnek a társadalmi öntevékenység magasztos elvének. A bajok megvannak; s amit mi antiszemizmushoz, ultramontanizmushoz, anarchizmusnak, socialdemokratizmusnak (az utóbbiakról ugyan még megijedni nincs okunk, de félnünk lehet) nevezünk, azok mind megannyi sötét irányzatai társadalmi életünknek.

Beksis Gusztáv kemény, sőt talán a kelleténél is keményebb vádakkal illette a társadalmat; a vád egyik részét a »Bácska« már igen szépen fejtegette; én most annak másik részére szoritkozom.

Beksis vádjai méltán illetik a részben is a társadalmat, hogy az, ha nem is előmozdítja, de nem aktív megakadályozója a kebelében keletkezett veszélyes irányzatoknak; pedig ennek hathatós elnyomására az államnak, a liberalizmust zászlajára író társadalomra feltétlen szüksége van, sőt a társadalom kebeléből kell kiindulni azon mozgalmaknak, melyek az állammal együtt működve elejét veszik minden, a jogegyenlőség ellen elkövetendő merényletnek. A társadalom felelős a benne a jogegyenlőség ellen elkövetett irányok lábrakapásáért. Hogy ez irányzatokkal szemben active vagy passive viselte magát, arról épp úgy nem lehet általános ítéletet mondani, mint ahogy nem lehet a társadalom tevékenységét az ország minden részén egyformán kárhozható. Mi Bácsmegeyében, legálább is azon szerencsés helyzetben vagyunk, hogy a társadalom activ közreműködéséről a bajok előmozdítását illetőleg mit sem szólhatunk s így ez irányzatok a passiv magatartás folytán vajmi csekély tért nyertek.

A társadalom nem tett eleget ez irányban sem kötelességének; a baj valódi okának fel nem ismerése; a nem törődés; a lanyha tetter; vagy talán a kormány-e okozója mind ennek, annak vitatásába most nem bocsájtkozom, de hogy a társadalom nem vett activ részt a jogegyenlőséggel homlok-egyenest ellenkező irányzatok elnyomásában, azt lehet konstatálni.

Már most kérdés, mily állást foglal el a liberalizmus ezen társadalmunkat fenyegető bajokkal szemben?

Talán hagyja e férgtet tovább is rágódni, hogy a szabadság szabadossággá fajuljon? Talán — a társadalmi öntevékenységet félremagyarázni akarók szerint — engedjen mindent a maga folyása szerint menni? Talán az időtől várja ez irányzatok eltűnését, annélkül, hogy maga is közreműködnék? . . . Nem.

Vagy rögtön neki fog menni társadalmi intézményeinknek? Gyámkodás alá veszi a társadalmat? Vagy éppen előli a szólásszabadságot? Azt még kevésbé sem szabad tennie.

Az »arany középút« elvét kell követni a liberális államnak. A liberalizmus nem zárja ki a szükséges korlátokat, sőt elve azokat mindenkor, mikor a társadalom s állam érdeke kívánja, életbe léptetni. A liberalizmus maga adja az államnak kezébe a jogot, a fegyvert, hogy mikor érdekei veszélyeztetve vannak, ne várja e veszély elhárítását egészen a társadalomtól, — különösen, mikor azt oly súlyos vádak terhelik — hanem érvényesítse fékező erélyét a szükséges mérvben.

De hogy fér össze a szabadság korlátozásokkal? mondhatják sokan. Ez érv könnyen megdönthető, ha szem előtt tartjuk folyton azt,

hogy a szabadság in volválja magában, hogy a jogot az ellene intézett támadásoktól meg kell óvni; a fegyvert az ész egyszerű törvényei adják kezünkbe; éppen a szabadság követeli azt, hogy a vele ellentétben álló irányzatok elnyomása céljából, a szükséges korlátoknak alávéssük. Az államnak nem szabad — a liberalizmus érdekében — szükségtelen békókkal terhelni a társadalmat; de igenis kötelessége — s ismét a liberalizmus érdekében — mindazon korlátozásokat megtenni, amelyek a szabadság ellen intézett támadásokat hathatósan visszaverhetik.

Folyton emlegetik a korrupciót, nepotizmust . . . mint a kormány politikájának eredményét; felelőssé teszik ezért a kormányt; de valóban találóan jegyezte meg erre Tisza Kálmán, hogy majd meglátja, hogy az az ellenzék, mely oly sokat emlegeti a korrupciót, meg fogja-e szavazni a kormánynak azon eszközöket, melyek a társadalomban elharapódzó bajokon lesznek hivatva segíteni. Majd meglátjuk, megszavazza-e? Mert ha nem, úgy eljárását következetesnek s korrektnek nevezni nem lehet.

Persze kivételes rendszabályok! Ez irtóztató, ilyet szabad államban gondolni is! . . . De milyen ember az, ki elismeri a bajt és gyógyítani nem akarja?

A beteg embernek csak nem lehet azt tanácsolni, hogy egyik minél többet, hanem azt, hogy tartson diétát s egészséges korában követett életmódját függessze fel egy időre: míg meggyógyul. Társadalmi bajainkat helyes rendszabályokkal kell megszüntetni iparkodni az államnak, a társadalomnak is lelken fekvődvén az állam intencióit aktive keresztül vinni; hisz legjobban az ő érdekében áll a bajokat megszüntetni. Ha a társadalom meggyógyul, úgy magától elesik a gyógyító rendszabályok szükségessége.

A liberalizmus érdekei követelik azt; ott, hol a liberalizmus végződik, kezdődnek társadalmi bajaink. S akik a liberalizmusban a társadalmi szabadosságot legparányibb részét is vélik találni, nem ismerik a liberalizmusnak — a társadalmi öntevékenységnek — jelszavát: a valódi szabadságot.

De aztán a társadalom nem lesz képes felgyógyulása után sem szabadulni a kivételes rendszabályoktól! tehétné fel valaki. No, de aki ily érvvel lép elő, annak szemébe mondja minden józan ember, hogy tagadja a nemzet életerejét. Feltehető e az, hogy a nemzet holmi ideiglenes rendszabályokat, melyeknek szükség-telenségéről meg van győződve, le ne tudna magáról rázni?

Hogy a kormány a kellő határokon túl ne menjen, azt bizzuk a parlament bölcs belátására; érvényesíteni fogja ez ellenőrző jogát s meg fogja vonni támogatását azon javaslattól, amely a valódi szabadság megóvására a szabadságot sértő intézkedéseket fog ajánlani. Ez a jelen körülmények közt ellenkezik a valószínűséggel.

»Kivételes rendszabályok.« Talán e szók ütöttek szegret sokaknak fejébe. A németországi kis ostromállapotokra gondolnak talán? Azt hiszik, hogy ilyent szándékozik teremteni a kormány? Németországban az anarchia, socializmus, kommunizmus annyira felütötte fejét, hogy biz ott a sajtószabadság, gyülekezési jog stb. nagyobb mérvű korlátozásra volt szükség, hogy a hydra feje megtöressék; s dacára ennek a legutóbbi birodalmi választások nem nyujtanak valami nagyon kedvező eredményt.

Hála Istennek, ily viszonyok nálunk nincsenek; ily korlátozásokra szükség nincs. A kormány ilynemű előterjesztését az egész nemzet tiltakozással fogadná. Nevezzük tehát a szabadság megóvása érdekében hozandó szabályokat akár ideigleneseknek, akár kivételeseknek: ezek csak akkor fognak a szükségnek s a nemzet jogos kívánalmainak megfelelni, ha azok a szabadság veszélyeztetése nélkül, az az ellen irányuló törekvéseket hathatósan megsemmisít-

hetik. A bajok elharapódzását tűrni nem lehet, de orvosolni csak megfelelő észszerű szabályokkal lehet.

A kivételes rendszabályokat elvileg csak helyeselni lehet, de azon klausulával, hogy csak úgy, ha azok a baj valódi forrását képesek orvosolni. S hogy képesek-e azt a nemzet — illetve képviselőtestülete — fogja meghatározni.

Balogh Ernő.

Tanítók és elöljárók figyelmébe.

Ó-Becséről Pesti István aláírású cikket közzöltünk e lap 101-ik számában. Erre Ördögcsérna aláírással hosszú rekrimináló közleményt kaptunk, melyet azonban triviális kifakadásai miatt nem adhatunk ki. E lapban mindent és mindenkit szabad cáfolni vagy helyreigazítani, de csak adatokkal és tisztességes, művelt hangon. Értsék ezt meg már egyszer mindazok, akik a hang nemessége és tartalmassága helyett a kifakadásokban és epében látják az erőt. Azonban nehogy Ö. ur fáradsága kárba vesszen és az alaki hibákért a tartalom igazságát is elejtjük, szivesen összegezzük érveit, sőt meg is toldjuk azokat.

1. 500 forintból — amennyi fizetésük van Ó-Becsén — a tanító meg nem élhet úgy, a mint tőle ott a társadalom és hivatása érdekében követeltetik.

2. Ó-Becsének most, a járásosztási kérdés 12-ik órájában, van még közbövegyona s abból könnyű volna a tanítók fizetését valamelyest fölemelni.

Hát ebben igaza van Ö. urnak, de ez nem ok arra, hogy Pesti cikkének neki rontson. Hisz az nem mondta, hogy a fizetésjavítás nem volna méltányos, hanem csak azt mutogatta ki, hogy az ó-becsei tanítóknak, más kartársaikhoz aránylag, különös panaszra okuk nem lehet.

Egyébiránt régi igazság, hogy mindenki annyira becsüli a tanítót és iskolát, amennyi hasznukat vette; csak önmagáról állít ki veszedelmes szegénységi bizonyítványt az a község, mely leginkább a tanítókkal szemben takarékoskodik. Az a remuneráció, még ha gyengébb tanítónak adnak is, sokszoros haszon alakjában visszahárul a tanítványokra és így a szülőkre s községre. A tanító munkája nem olyan, mint a bakteré, hogy csak ha helyén áll és nem alszik, hát akkor rendben van minden. A tanítót igazán csak lelkiismeret, hivatásszeretet és becsületérés ellenőrizheti; ezeket pedig nagyon segít ébren tartani, föléleszteni s fokozni — épp az érdekelt városatyák méltányos elismerése. Soha község, kivált ahol van mód, mint a Tiszaparton mindenütt — jobb helyre nem tehet pénzt, — nem adhat nagyobb és biztosabb kamatra tőkét, mint ha a szegény tanítókat egy kis karácsonyi vagy ujévi ajándékkal meglepi. Kézzelfogható dolog, hogy az önfeláldozó szellemi munkában mely, a tanítónál a testi erőt is kiválóan emészt, semmi sem hátrányosabb, mint az anyagi gondokkal való küzködés. Ezt be kell látniok a községi ügyeket intéző elöljáróknak, első sorban a jegyzőnek és papnak s a viszonyok bölcs mérlegelése szerint orvosolniuk.

Viszont a tanító urak is csak úgy tesznek helyesen, ha nem felejtik el, hogy denikve nekik csak a fizetésük jár ki, csak azt lehet követelniök; tehát őrizkedjenek a nekik kenyeret adó község s elöljáróság ellen oly kifakadásokkal élni s névtelen tigris-cikkkel gyakorolni pressziót, amelyek többször keltenek bosszút, mint belátást és hamarabb provokálnak kicsinylő megvetést, mint méltányos figyelembe vételt.

Magyarországon általában minden tisztviselőnek kicsi a fizetése; bölcsen tudják a tanító urak, hogy az övéknél sokkal nagyobb s nehezebben megszerezhető kvalifikáció, néha másnak annyit sem hoz a konyhára, mint az övék nekik. Egyedül és kizárólag a tanítói fizetésből persze nem le-

het megélni; hanem igenis lehet szépen beérni vele, sőt — számos példa van rá — gyűjtögetni is belőle, ha szabad idejüket kedvüknek, tanultságuknak és a helyi viszonyoknak megfelelő mellékfoglalkozásra használják. És e részben még mindig nagy százalékjukat illeti szemrehányás. Ugyanis azt lehetné a pusztán theoretikus ember, hogy minden tanító ügynöke egy egy biztosító-társulatnak, vagy kertész, vagy méhészt stb. Pedig hát vannak kivételek is. Mindezekből az a következtetés, hogy jogosan kérhet a tanító, ha van a községnek miből, remunerációt; de azt ne annyira lármás panaszszal, erőszakos sürgetéssel, mint inkább viselettel s szorgalmas érte szőlő eredményeivel iparkodják kinyerni. De ha kinyeri, ha nem, első sorban forduljon az önségely elvéhez s forgassa, értékesítse magát a viszonyok tanácsai szerint. Ma már egy mesterségből nem igen lehet megélni.

Éppenséggel nem nehéz egy községben, a hol utóvégre is a tanítók képviselik az akadémiát, keresni és találni becsületes haszonhajtó alkalmat. Hanem persze: szemesnek a világ, vaknak az alamizna.

Mi mindig és mindenben méltó pártját fogjuk a tanítónak; de ezt a pártolást az igazság rovására nem gyakorolhatjuk, már azon okos melléktekintetből sem, mert ott végződik minden hatékony befolyás, ahol az érvek gyengesége kezdődik. Ezt pedig tőlünk a tanító urak már jól felfogott saját érdekükben sem kívánhatják.

ELŐFIZETÉSRE FELHÍVÁS

„B Á C S K A”

VIII. évfolyamára.

Helyben hához hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre	6 frt.
Fél évre	3 frt.
Negyed évre	1 frt 50 kr.

Neptanítók számára:

Egész évre	4 frt.
Fél évre	2 frt.
Negyed évre	1 frt.

Előfizetési pénzek **Bittermann Nándor** könyv- és könyvnyomdájába küldendők.

Hírek.

Királyunk őfelsége Marschan József, volt zombori, jelenleg szegedi főszolgabíró a királyi tanácsosi címet adományozta.

Meghívó. A zombori jótékony magyar nőegylet karácsonfa ünnepélyét december hó 23-án délután 3 órakor a városház nagytermében fogja megtartani, a melyen 60 iskolás szegény gyermek fog tetőtől talpig felruházni, dr. Margalits Ede, egyleti titkár, alkalmi beszédet mondani, Jauch Ferenc növendékei pedig az alkalomhoz mért énekeket énekelni. E kegyeleti ünnepélyre van szerencsém a nőegyleti tagokat és az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívni. Zombor, 1884. december hó 18-án. Esztergamy Borbála, nőegyleti elnök.

A főmagasságu Dr. Haynald Lajos bibornok-érsek ur bőkezűségéből Uj-Verbáson épült csinos kis templomban múlt vasárnap mutattatott be az első miseáldozat. A beszentelést ő főmagasságu engedélyével nygtszt. Turnovszky Rudolf h. plébános ur teljesíté. A templom belső felszerelése csak tavaszra fog elkészülni, mely időben az ünnepélyes beszentelés is leendő; hogy mégis már most adatott át a templom, ennek oka az, hogy — egyéb alkalmas helyiség hiányában az eddigi imaház szemelgetett ki iskolának, s melybe annál szükségesebbé vált az áthelyezés, miután az eddigi szoba semmiképen sem volt alkalmas az 58—60 iskolaköteles gyermeknek.

A pancsovai Gromon-egylet. Gromon Dezső honvédelmi államtitkár egykori pancsovai működésének emlékére, mint lapunkban írják, Kéry Gyula indítványára elhatározta a pancsovai polgárság, hogy alakít egy magyar nyelv terjesztő egyesületet, melynek címe Gromon-egylet lesz. Az államtitkár már megengedte, hogy a hazafias működésű egyletet az ő nevével nevezzék el.

Az adai m. kir. földmives iskola üztündijalapot dr. Herel Fülöp főorvos ur 5 frttal növelni szives volt. E szerint az említett alap eddig, mint adai gyűjtés, 205 frt.

Csángó telepítési kormánybiztos. Az államtitkárra kinevezett Gromon Dezső kormánybiztos helyett — mint a „Bud. Corr.” értesül — a belügyminiszter Bornemisza Ádám képviselőt nevezte ki a bevándorlott csángók részére kormánybiztosnak.

A helybeli állami főgymnásiumban a karácsonyi szünidő kedden, 23-án d. u. 4 órakor kezdődik és vasárnap 28-án végződik. A folyó hó 29—31-ik napjain, tekintettel a helyben törvény szerint megtartott g. k. szerb ünnepekre, pótlásul lesznek tanórák. A lefolyt tanév harmadról szóló iskolai értesítők kedden fognak kiosztatni.

Egy érdemes öreg ur küldte be a következő sorokat: A gazdasági egylet eddigi titkárja, Rác Vilmos ur, ezen állásától megválván, érdemesnek tartjuk tevékenysége idejéből a következő reminiscenciára. Rác a Bácskában irodalmi munkásságát 1870-ben kezdte meg, a Hoós D. z. s. utóbb Radics György által szerkesztett „Bácska”-ban Szabadkán. Különösen Radics kiváló gondot fordítván a gazdasági érdekekre, melegen felkarolta a Rác Vilmos által megkezdett munkálkodást. Utóbb 1873—76-iki időben több bácskai lapokban írt, külföldről is, sőt a gazd. egylet közgyűléseire nem egyszer messziről eljött, 1877-ben hívta meg az egylet titkárul, a mely állást 1878-ban elfoglalván, az egylet előbbi teljes pangását élénkítésé váltotta fel. Rác azonnal szaklapot indított, a melyet az egylet hivatalos közlönyéül fogadott, a lapot azonban Rác saját költségén adta ki és számos tagnak évenként át díjtalanul küldötte a gazd. eszmék terjesztése végett, sőt fontosabb köriratok alkalmával valamennyi tagnak szétküldte saját költségén. Ezt azért említjük fel, mert R. soha sem kérkedett azzal, a mit az egylet érdekében áldozott. Utazásokat akarhányszor tett a maga költségén. Tisztviselősége alatt indult meg az első kiállítás, s alatta 3 kiállítás és 3 ekeverseny tartott. Lapját 5 évig tartotta fenn. Emlék iratokat is bocsájtott ki, egyet a megye mostani nagyérdemű főispánjához — akkor alispánjához — intézvén, a ki támogatásával az egyletet mindég szerencséseltette. Utóbb megjelent Gromon Dezső elnökölete alatt az egyleti manifestum, mely közel 500 tagot hozott az egyletnek. Az egylet virágzása Gromon alatt lett megalapítva. Ekkor alakultak a szakosztályok, fiók-körök stb. Az utóbbi 3 év alatt Rác buzgón összegyűjtötte a megye gazdasági viszonyairól szóló adatokat, a miről az idén megjelent első könyve tanuskodik. Ez sok fáradságba került. Megemlítjük, hogy Rácot az egylet irodalmi munkásságáért egy díszoklevéllel meg is jutalmazta. A múlt év elején szembaja és megrendült egészsége sokat ártottak neki — de annál több kötelességérzettel iparkodik most a közigazgatási előadói teendőkben. Önzetlen munkálkodásáért elismeréssel adozunk; az ut meg van törve, és Zombor város lelkes közönsége örömeit tesz a kebelében összpontosított egyletért.

A zombori koresolyázó egylet kizárólag saját tagjai és azok hozzátartozói számára 1885. január 21-én bankettet fog rendezni.

Zentáról írják. Stein Mór zentai könyvkereskedő hosszas szenvedés után folyó hó 12-én jobblétre szenderült.

Az adai m. kir. földmívelési iskola megnyitása jövő évi február hó 1-ére lett elhalasztva.

Szombaton a helybeli tisztikar által a „Vadászkürt” emeleti termeiben rendezett táncfélére minden várakozáson felül sikerült. Míg különben társadalmi életünk a nemzetiségek szerint szokott megszokni, itt a kedélyesség frigyében felolvadva s összevegyülve láttunk minden nyelv-, vallás- és osztálykülömbiséget. A négyeseket s füzértáncokat Kleszky cs. kir. és Nagy Péter m. kir. honvédbadnagy urak meglepő ügyességgel rendezték. A mulatság reggeli 3-ig tartott, a résztvevő hölgyek és urak névsora, egyszerű és izléses öltözékek egyetemes kiemelése mellett, a következők: Az urnők között voltak: br. Bibra őrnagyné, Bekéné, Bábics századosné, Bikárné, Birvalszky Majáné, Chvala alezredesné, Csernusné, Diebitsné, Fesztl századosné, Gergurovna, Gfellerne, Háborné, Kockárné, Kempfné, Lovichné, dr. Maximovitsné, Maitzenné, Mihálné, dr. Molnárné, br. Ploeniesné, Rátainé, Radulovitsné, Szántóné, Szalayné, Schimplné (Bécsből), Stainerné, dr. Vuitsné, Vukicsévi Katinka, Vukicsévi. Az urnőgyekek között voltak: Bábics Adél, Bikár Zsófia, Csernus N., Gergurov N., Gfeller nővérek, Krengl Vilma, Kempf Gusztika, Lovich Aranka, Konyovits Leoszava, Michailovits Alexandra, Mihályi nővérek, Schamacher Paula, Szalai Erzsike, Schimpl Klementin, Stainer Berta, Vukicsévi nővérek, Vuits N.

Szilveszter-estély. A zombori kaszinó-egyleti dalárda 1884. évi december hó 31-én, Szilveszter estéjén, a zombori polgári kaszinó-egylet helyiségeiben tombolával egybekötött dalestélyt rendez, melyre a n. é. közönséget tisztelettel meghívja. Műsor: „Plaisanterie musicale”, Reichert M. A. töl. Három fuvola és zongorán előadják: Paul Kálmán, Horváth Ferenc, Perviz Sándor és Berger Antal urak. — 2. A vartyogi nagy dalnok verseny. Bohózat. Szövegét írta és alkalmazta Kacziány Géza. Zenéjét szerzte és szerkesztette: Huber Károly. Személyek: A vartyogi uralkodó gróf * *. Bábajos neje, a grótné * *. Ordító Mihály, alföldi halászegény * *. Waxhuber Tóbiás, édenpurgi háziúr * *. Dimitrulu Mamaliga, román atyafi * *. Borovicska Janó, nyitrai földbirtokos * *. Salamucci Maccaroni, nápolyi lantos * *. Országnagyok, versenybírák, heroldok, lovagok, apródok, urak és egy karmester. A történet színhelye: ott a hol szinre kerül. Előforduló képletek: 1. A dalnokok diszbevonulása. 2. A vartyogi gróf üdvözlő éneke. Örömindul. 3. Ordító Mihály nótái. 4. Waxhuber Tóbiás kultur-dalai. 5. Dimitrulu Mamaliga szerelmi zengése. 6. Borovicska Janó zengzeti panasza. 7. Salamucci Maccaroni zengzetes érzélgései. 8. A vartyogi gróf diszbeszédei és a bájos grófné kegyelmes díjkiosztása. 9. A dalnokok ünnepélyes s általános diszkivonulása. Horváth Ferenc, Koratpatinszky Ernő és Perviz Sándor urak szivességből működnek közre. A tombola nem a n. é. közönség terhelése, hanem mulattatása végett rendeztetik; ez oknál fogva tombolajegyek csakis határozott kívánatra bocsáttatnak — 10 krjával — áruba. A szünetek alatt Hercenberger Sándor zenekara játszik. Ételek is italkol kiszolgáltatásáról gondoskodva van. Belépőjegyek 50 krajcárjával Falcione Gusztáv, valamint Hrabovszky és Sztrilich urak kereskedéseiben előre is válthatók. A t. pártoló tagok a tagsági jegy harmadik szelvényével ráfizetés nélkül válthatnak jegyet. Kezdeté fél 8 órakor.

Rabló támadás Zomborban. Jelasits Nikolát f. hó 13-án este 8 órakor két közös-hadseregbeli katoná megátadta, jobb lábát megszurta s 93 frtyi pénzt erőszakkal elvette. Így írja a „Z. és V.”

Konzul vagy követ. A „Z. és V.” f. hó 14-én megjelent számában „Nyiltér” alatt egy jogász az Amerikában lakó Gyurkóczy-féle ügyben hozott határozatot legkorrektebbnek állítja. Lehet, hogy igaza

van, de e sorok írója egy laikus, a veleszületett észjogra és a kérdéses törvény szándékára hivatkozva, bátorodik egy ellenvéleményt megkockáztatni, és pedig: a) a hivatolt törvény csak követet emlit; miután nem emlit sem a konzulátust, sem a nagykövetséget; ebből azt kulcsolom, hogy az illető törvény a „követ” szó alatt általában az államnak képviselőt illetőleg képviselőjét szándékozott érteni, lett légyen az konzul, követ vagy nagykövet. E szó követ ugyanis az értelemben véve jelenti mind a három említett képviselőt; szoros értelemben pedig jelenti a konzul és nagykövet közötti rangfokozatot és ha a törvényhozás így akarta érteni, akkor logice következik, hogy külföldi okmányt sem konzul, sem nagykövet nem hitelesíthetne. b) Konzul kereskedelmi-, követ, nagykövet diplomaciai viszonyok képviselővel vannak felruházva; de a gyakorlat bizonyítja, hogy a hol nincs követ vagy nagykövet, ott a konzul — a magas diplomáciát tán kivéve — mindenkép-n képviseli állama polgárait. Itt van a mi fővárosunk Budapest, a különféle államok konzulainak székhelye. Ha egy francia állampolgárnak p. o. bármilyen ügye akad, nem megy Bécsbe a nagykövetséghez, hanem megy a budapesti francia konzulhoz. c) A konzulatus pecsétjén ez a felirat van: Österreichisch-ungarisches Consulat. — fir Handel u. Gewerbe nincs rajta, tehát egyéb ügyekbe is belenyulhat a konzul. d) Vegyük a konkrét esetet, Gyurkóczy Chicagóban lakó amerikai polgár; egy magyar állampolgárnak felhatalmazást ad egy bizonyos pénzüszeg felvételére. A felhatalmazást a chicagói közjegyző állította ki, hitelesítette a chicagói osztrák-magyar konzul. Mit hitelesített a konzul? Azt, hogy csakugyan a kérdéses Gyurkóczy — az a chicagói Gyurkóczy, ki a felhatalmazást adja. Tehát személyazonosságról van szó. Kérdem a jelen konkrét esetben, ki hitelesítheti a személyazonosságot biztosabban, a chicagói konzul vagy a kétszáz mértföldnyire lakó new-yorki nagykövet? Vagy az Amerikában lakó sok magyarnak, ha ügye akad Magyarországon, mind egyiknek New-Yorkba kell mennie? Fogadjunk egy fél akó jó rámpásba és tegyünk kérdést az igazság-ügyminisztérnél. A kifejezések erőlyére és ekskluszivitására nézve, utólván a gyalázkodást, meghátrálok. Egy laikus. (A fogadásért jóállást vállal a szerk.).

Rigicáról írják: F. hó 14-én általános részvét mellett kísértük örök nyugalomra Antity József helybeli fiatal szerb tanítót. A megboldogultnak agg szüleit kimondhatlanul sújtá a sors a vesztéségekben, különösen Uros nevű atyját, kinek teendőiben (iskola és egyház) a megboldogult méltó helyettese vala. Mint buzgó és fáradatlan tanító hitközsége részéről általános tisztelet tárgya vala. Tanulmányait Zomborban végzé, honnan igen szép tanítói képesítéssel tért haza, hol atyját már közel két évig helyettesítte. Legjobb kilátásai valának neki atyja állomását elnyerhetni, de a kérl-lyhetlen halál szép reményei és szerető szülői karjaiból kiragadta. Béke hamvaira! r. l.

A palánkai ifjuság egy régi óhajnak megfelelő, atletikai klubot alakított, melynek elnökeül Csopor Gyula, igazgatójával Michelsz Károly, szertárnokául Kósa Miklós, pénztárnokául Michelsz Imre, jegyzőjeül pedig Büchler Róbert urak választattak meg. Vivómestere az egyletnek Iklódy Gusztáv nyug. honv. alezredes ur, míg az egyéb atletikai gyakorlatokat a szertárnok tanítja. Palánka intelligenciájának nemes áldozatkészsége és a tisztikarnak helyes megválasztása szép jövőt biztosít ezen társadalmi életünk felélenkítésére hivatott egyletnek. Az első athleta-bál jövő év január havában fog rendezetni, melyre már most is nagy előkészületek tételnek.

Gyászhir. Sztrilich sz. Alföldy Anna és férje Sztrilich Gyula, ugy gyermekeik: Szemző Sztrilich Izabella, Körmendy-Sztrilich Mariska, József, Antal és Zsigmond, Alföldy József és neje sz. Alföldy Julianna s gyermekeik: Juliska, Árpád és Berta, Alföldy Gyula, Alföldy Gedeon és neje sz. Falcione Mariska s gyermekek Flóra, Alföldy Mária férj. Sztrilich Istvánné a maguk, ugy számos rokonaik és barátai nevében megtört szívvel tudatják felejthetlen jó testvérük, sógoruk, illetve nagybátyjuk Nemes-militicsi Alföldy Jenő, Bács-Bodrogh megye aljegyzőjének hosszas szenvedés után f. hó 16-án esti 10 órakor, életének 38-ik évében bekövetkezett gyszos elhunytát. A boldogult hült tetemei f. hó 18-án délelőtti 11 órakor fognak saját lakásán, a róm. kath. egyház szertartásai szerint beszentelteni s beszentelés után Ns.-Militicsre kiszállítatni; l-ke üdvéert a szent mise a ns-militicsi róm. kath. templomban f. hó 19-én délelőtti 10 órakor fog az Urnak bemutatatni s ezután hült tetemei az ottani családi sírboltban örök nyugalomra elhelyeztetni. Zomborban, 1884. évi december hó 17-én. Béke hamvaira!

A karácsonyi szent ünnepek alatt a jelen évben is a helybeli gőzfürdő zárva leend.

Gákova községben ez évben a lopások igen gyakoriak. Hat izben loptak lovakat (14 drb). A községi felelős jótállónak 3 izben sikerült ugyan a lovakat ismét kézrekeríteni, de majdnem annyi költségbe került, mint amennyit a lovak megérték. Azonfelül loptak szarvasmarhát, ruha- és ágyneműt, s két hónap óta több mint 100 drb sovány és tömött ludat. Mult péntek és szombat (dec. 12—13.) közi éjjelen pedig az egész község el volt árasztva tolvajokkal, mert dacára annak, hogy több helyen megugrasztották őket, mégis sikerült nekik az alsó faluban 3 drb birkát, a felső faluban meg két házban 10 sovány ludat, egy másik házban az első szobából az összes ágyneműt és egy negyedik helyen egy dunyhát és ágyszerítőt elvinni. Utóbbi helyen a szomszéd által megzavartattak, s pedig már reggel fél négykor; mert hogy a gazemberek éppen nem sietnek nemes foglalkozásukban, mutatja a következő eset: Toszenberger Józsefnél, kinek az első szobájából az összes ágyneműt ellopták, egész kényelemmel elfogyasztottak az ott talált kocsonyából másfél tállal, ugyszintén egy üveg befőtt gyümölcsöt, a többit magukkal vitték. — Ilyen állapotok uralkodnak nem csak nálunk, hanem az egész környéken. Nagy ok ez arra, hogy a csendőrség szaporíttassék. Mert ha az állam annak tartását magára vállalta, akkor a községeknek köteles is eleget tenni. R. l.

Gákovai tanítónőnek Bencsik Mari kisasszony Szabadkáról választott meg.

Czerna Boris meg csakugyan igyekszik kizsákmányolni hallgatását, beszélt ő már többször Ferkének Lidiről, értett ő hozzá felbujtogatni a gyanút szívében s azt is tudta, hogy a gyanu Ferke szívében néha-néha tüzet is kapott, csak most már szítani kell. Addig addig beszélt, míg átfordította beszédjét Lidire, de alig vette ezt észre Ferke, már közbevágott:

— Ugyan ki kérdezte kendet Lidiről? Kend is olyan mint a többi, fáj, hogy egy becsületes lány van a faluban s azt is irigylik tölem Mert hát ki tud rá mondani valami rosszat?

— Ejnye édes fiam — szól Czerna Boris — nem illik ám olyan gyorsan haragban törni, kivált akkor nem, mikor nem tudod, hogy igazad van-e. Mert igaz, hogy csinos leány Lidi, de mikor olyan sok mindenfélét beszélnek róla a faluban. Hát nem látod, hogy mosolyognak rád a darvasi lányok, hogy susogják hátad megett, hogy milyen bolondja vagy annak a lánynak, kinek nemcsak te, hanem Csillag Pali is a szeretője.

No de ezt már Csóri Ferke se tűrhette, oda ugrott mint egy megbesztett oroszán, a holtra sápadt asszonyhoz, megragadta izmos kezeivel, megrázza két vállán s hörgő hangon kiált rá:

— Asszony igazat mondj! Ki mondta azt, hogy Lidinek más szeretője is van, hogy Lidéhez Csillag Pali is jár?!

Czerna Boris pedig dehogyan vonná vissza amit már kimondott, csak menekülni igyekszik Ferke markos karjai közül, hogy kimondott szavait mással tevéze.

— Ejnye, ejnye Ferke fiam, hisz' én nem mondanám, ha mások nem beszélnek az egész faluban, aztán meg én javadat akarom. Gondold meg csak, ki gondolt más Csillag Palival, mikor Takács Rózi elhagyta, mint Szél Lidi, ki támogatta más, mint Szél Lidi, ki beszélt rá Szél urat, hogy vegye számadójának, senki más, mint Lidi. Hát tette-e volna ezt, ha nem volna szeretője?

Csóri Ferke erre már nem szólhat egy szót se, csak betámolyog a szobába, odaesik a tulipános ládára, izzó fejét a hideg falnak támasztja, pruszlija alatt pedig meg-megmozdul valami, ami éri, hogy Czerna Borisnak igaza lehet, hogy Czerna Boris nem hazudik . . .

— Hej Lidi, Lidi — susogja ünfeledten — hát ez a szent fogadás, ez az eskü, ez az ígért? Így él-tél vissza szerelmemmel, így hasítottad ketté szívemet. Mért nem mondtad, hogy nem szeretsz? Mért hittegetted, mért csalogattál? Ha előbb megvallottad volna, talán feledhetnélek, de most . . . most, mikor már oly közel láttam boldogságom, most kell hűtlenséged hallanom, most kell azt megtudnom . . .

— De hát ki tudja azt biztosan? Czerna Boris? Czerna Boris hazudhat, hisz mestersége ez. S ekkor ismét más gondolata támad.

Hát ha nem is igaz, hogy Lidi hűtlen lett hozzá, hát ha nem is igaz, hogy Lidi Csillag Palit szereti, hát ha hü hozzá, hát ha szereti őt?

S szemében a reménynek egy szikrája villan fel, ajkai mosolyra vonulnak, megértette, hogy neki kutatni kell, hogy meg kell tudni az igazat . . .

Az utána sompolygott Czerna Boris megértette, leolvasta arcáról gondolatát s közeledett célja végéhez.

— Lásd Ferke, tudom én azt, hogy nehéz elhinni, én se hittem volna el, ha a véletlen nem hozza elébem Lidit tegnap, aki megbizott, hogy mondjam meg az ő kedves Palijának, hogy mihielyt beköszönt az öreg este, legyen ott a „Legények örvényénél”, ki szentül meg is ígerte, hogy ott lesz minden bizonynyal. Különbben legjobb lesz, ha magad meggyőződdöl felőle. — De most Isten áldjon meg Ferke, sietnem kell, már úgy is sokat elterefeltünk, igazán sajnálom, hogy édes anyád nincs itthon. De ne búslj, verd ki fejedből azt a lányt, mert:

Csalogatott, hitegetett,
Hamis annak szíve, mája.
Meg se sóhajtsd, ha hűtlen lett.
Hanem vess keresztet rája.

— Meg se sóhajtsd, ha hűtlen lett . . . ismétli újra szegény Ferke. — De mikor úgy szerettem, úgy szerettem. Szomoruan kezd újra a dologhoz, de nem megy, nem akar menni. Nótához akar fogni, hát ha az majd meg fogja hozni kedvét, de elakad. Nyugtalanul jár-ke, alig várja az estét, alig várja a vacsora időt. Nyugtalanúságát már nem bírja titkolni, folyton fokozódik, ma kell neki megtudni, hogy boldog lesz-e élete vagy boldogtalan. Végre elérkezik az est, nagy kerülő utakon keresztül vág a hegy tömkelegén, megkerüli a „Legények örvényét.” Körülte álló sziklák mind-megannyi fekete kísértétként tűnnek fel, intik, térjen vissza, hagyja el e veszélyes helyet. Az örvényben kavargó hegyi patak, mely sebes rohammal hömpölyög le a virányos völgybe, mindég lassabb és lassabb folyással, szintén visszatérésre buzdítja. Keblében is megszólal valami — Ferke te nem bízol Lidiben, te többet hallgatsz Czerna Boris áskálódásaira, mint Lidire, te akarsz rá leskelődni. Ferke, nem szégyved magad, térj vissza, fordulj vissza, még van idő! Kérdezd meg nyíltan Lidit, ő felelni fog kérdésedre. S már már ingadozik, de im két mozgó árnyat lát a holdvilág szende fénye mellett. Nem . . . nem csalódik, egyik Szél Lidi, másik Csillag Pali. Beszélnek, de ő nem hall semmit, csak lát, nem mehet át az örvény másik oldalára már, mert elárulja magát. Hasztalan figyel, nem hallja, hogy mily remegő mondja mindezt Szél Lidi:

— Lásd Pali, te tizenhat éves voltál, mikor édes anyád meghalt. Azt tudod, hogy édes anyám volt ott, betegsége alatt ő ápolta őt, mint leánykori pajtásnéját. De hasztalan volt minden vesződsége, fáradsága, édes anyád meghalt, de halála előtt anyámról bizott téged, hogy ápolj, neveljen. De szegény ezt nem tehetett soká, egy évre rá ő is megbetegedett, érezte, hogy többé nem épül fel. Halála előtt pár nappal magához hívott s elmondta, hogy mit ígért anyádnak s éri, mikép ígértét nem válthatja be, ha csak én nem fogadom meg, hogy gondodat fogom viselni, sőt édes apámmal arról is beszélt, hogy jó lenne bennünket egybeházasítani. En megfogadtam, hogy ápolni foglak

téged, így anyám nyugodtan halt meg s azóta mindketten árvák vagyunk, azon kivétellel, hogy nekem még van atyám. Hogy mennyire teljesítettem ígértet, arról most nem akarok szólni. Midőn megcsalt Takács Rózi, ráléptél a rossz útra, miről, még vagyond volt, nem voltam elég erős leterelni téged. S ezt talán megboldogult anyám előre látta, miért is átadott egy kis könyvecskét, melyben be van írva, hogy a takarékpénztárban 5000 forintod van letéve, de meghagyta, hogy senkinek ne szóljak felőle s ne adjam azt előbb át még 20 éves nem leszel. S ma van ezen nap, itt van tehát átadom, most hagyj el bennünket s váljék becsületes ember belőled, én többet nem tehetek, ígértetem lejárt, ma is csak nagy titokban hivattalak ide, nehogy valaki meglásson bennünket. Mert mi lenne én istenen, ha megtudná ezt Ferke, hogy én itt és ily későn egy legénnyel beszélek!

Pedig Ferke mindezt látta, csak nem hallotta. Látta mint szorongatja hálából Lidi kezeit, látta mint borul öröm és hála könnyeket sirva nyakába, mint susog köszönetet ajka, de Ferke mindezt félreérté, ő minden mozdulatukban csókváltást, minden szavukban szerelmi susogást vélt hallani. Keble lázasan lihegett, szemei kidüledtek, összeszorított ajakkal, felemelt karokkal állt ott mint egy boszuálló isten, csak pár lépést kellett volna tenni, hogy keresztül menjen az örvény szélén átvezető hidon, de visszatartja valami, húzza-húzza oda a lába alatt tátongó szakadamba, valami azt sugja neki, hogy jobb lesz ott, had legyen az a lány boldog mással, had legyen szerencsés mással, hisz' vele már úgy sem lehet, övé többé nem lehet, mert nem szereti . . . nem szereti! . . .

Szemei mindég jobban bemelegnek a mélység fekete éjszakájába, nézi-nézi hosszasan, előbukkan belőle a halál angyala, hívja-várja, s a felzajzó hegyi patak bőséges vize szép álmokat jósol neki. Még egy tekintet az örvény másik oldalára, még egy kiáltás s ott fekszik az örvény mélyében, a rohanó patak ölében, mely levitte holttestét a pázsitos völgy ölébe, hol Csillag Pali vezetése alatt a kutatására indult falu népe megtalálta azt, az örült Szél Lidi karjaiban . . .

Hidassi Mór.

Beh szomorú ez az élet énnekem.

Szívesebben a fekete angyalod!
En húzok rád, ha jobban nem húzod.
A fenékig ürítsük ki barátom,
Rossz bor! tőle kedvem hiába várom.
Érezted már, tudod mi az: szerelm? . . .
»Beh szomorú ez az élet énnekem«.

Honnét vetted ezt a hangot te cigány?
Mintha az ő günykacaját hallanám . . .
Tölts barátom, had ihassunk szaporán,
Talán ki megy majd tejemből az a lány.
Minek is van nekem emlékezetem? . . .
»Beh szomorú ez az élet énnekem«.

Halod pajtás? . . . Ugy-e milyen bús nóta,
Hej, de sokat elhúztam az óta.
Lelkem adta hozzá minden kis hangját . . .
Ejh ígyünk már! Ez talán jó kedvet ad.
Ah mily kíznón nyílal át a szívemen:
»Beh szomorú ez az élet énnekem«.

Vágjuk földhöz barátom a poharat,
Rossz bor ez, mert mellette a bú marad.
Ne húzd, ne húzd azt a fájót, keserűt,
Tegyétek le a vonót, a hegedűt.
Anélkül is olyan nagyon érzem:
»Beh szomorú ez az élet énnekem«.

Juszuf.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNAR ISTVAN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

HIRDETÉSEK.

Házak eladása.

Zombor város Cservenka külvárosában, a ns.-militicsi utcában 278. és 279. sz. alatti, ujonnan berendezett

két házam

szabad kézből eladó.

Bővebb értesítéssel szolgál a tulajdonos

3—1 Nyul Lidia.

Ház bérbeadás.

A Flórián utcában levő lakház, melyben 6 szoba, két konyha és 2 éléskamara, — továbbá istálló, 2 felszer, pince és gabona raktár van,

egy vagy több évre

1885. évi május hó 1-étől bérbe adandó, — esetleg szabadkézből el is adó.

Közelebbi felvilágosítást ad a tulajdonos

Lalossević Jakab

Zomborban.

3—2

Zombor, 1884. Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájából.

6327. szám.

kig. 1884.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh megye apatini járás szolgabírósa részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint a megye törvényhatóságának folyó évi 41. sz. a. kelt határozatával Bogojeva községében a hozzátartozó gombosi kikötő helylyel önállósított község orvosi állomás **1885. évi január hó 10-ik napjának d. e. 10 órákor Bogojeva községében tartandó választás** utján fog betöltetni.

Ezen állomással évi 400 frt készpénzfizetés, 30 krajcár nappali s 60 krajcár éjjeli látogatási s 20 krajcár halottkémlési díj van egybekötve, azonfelül egyes családoktól évi 150 forint mellék díjazás helyeztetik kilátásba, főleg az esetre, ha a pályázó a választást megelőzőleg, személyes értekezésbe bocsájtkoznék.

Pályázni óhajtok felhivatnak hogy az 1871. évi XVIII. t. c. 74. és az 1876. évi XIV. t. c. 143. §-a szerint felszerelt s a magyar nyelv tökéletes bírását igazoló okmányokkal is ellátott kérvényüket **f. évi december hó 30-ig** bezárólag ezen szolgabíróshoz annál inkább beküldjék, mert később érkezendő folyamodványok figyelembe nem vétethetnek.

Apatin, 1884. évi november hó 17. én.

Ribiczey,

szolgabíró.

3—3

HARLANDER

kötőfonala és orsócérnája

(Strickgarn.) 14—5 (Spulenzwirn.)

A bécsi és párisi világtárlaton a legelső díjakkal kitüntetett.

Kitűnő minősége miatt közkevel.

Az orsócérnagyári jegye.

Kaphatók a haza minden nagy- és forgalmas kis-kereskedésében.

7785. szám.

kig. 1884.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh megye hódásghai járás területén fekvő 4209 nagyrészt vagyonos német, ugy szerb ajkú lakossággal bíró Parabuty nagyközségében a községi orvosi állomás elhalálózás folytán üresedésbe jövén, ezen állomásnak Parabuty községében választás utján leendő betöltésére határnapul **1885. évi január hó 3-ik napjának** reggeli 8 óráját tűzöm ki.

A pályázni óhajtok felhivatnak, miszerint az 1871. évi 18. t. c. 74. §-a és az 1876. évi 14. t. c. 143. §-a értelmében s ezenfelül a magyar és német, esetleg a szerb nyelv ismeretét tanúsító okmánnyal is felszerelt kérvényüket nálam bezárólag 1884. évi december hó 30-ig annál bizonyosabban nyújtsák be, mert a később érkező folyamodványok figyelembe vétetni nem fognak.

Az orvosi állás 600 frt készpénzfizetés, ezenfelül 35 kr beteglátogatási s 20 kr halottvizsgálati díjjal van javadalmozva.

A megválasztandó orvos kézi gyógytár tarthatására engedélyt nyerhet.

Hódásghon, 1884. évi november 30-án.

Vissy József,

szolgabíró.

3—3

Pályázat.

Tekintetes szolgabíró urnak Ujvidéken 1884. évi december hó 4-én 5173. szám alatt jóváhagyást nyert község-elüljárásági tanácskozmányi jegyzőkönyv alapján, Temerin községben egy rendszeresített adóvégrehajtói állás betöltendő volna, arra ezennel pályázat hirdettetik.

Felhivatnak mindazok, kik az állomást elnyerni óhajtják, hogy eziránti pályázati kérvényüket, eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelve **f. évi december hó 24-ig** alulirt elüljáráságnál annál bizonyosabban benyújtsák, mivel később érkező folyamodványok figyelembe vétetni nem fognak.

Ezen állással évi 400 frt fizetés áll kapcsolatban, a mely havi előleges részletekben fog a község pénztárából kifizettetni.

Az adóvégrehajtó személyét illetőleg, a jegyző, bíró és adószedő rendelkezése alatt áll és köteles végrehajtási teendőik hiányában a jegyző által előszabott irodai teendőket végezni, miért általa a hivatalos órák pontosan betartandók.

Temerin, 1884. évi december hó 10-én.

Lakatos Péter,

jegyző.

Bálint György,

bíró.

3—2